

Základní informace ke kurzu:

- JAP104 Úvod do studia jazyka = povinný kurz ohodnocený 4 kredity
- Výuka: přednášky každý čtvrtek 10:00–11:45 v učebně B2.23
- Požadavky na ukončení kurzu: minimálně 70 % prezence na přednáškách, zvládnutí polosemestrálního testu alespoň na 70 %, zvládnutí závěrečného testu alespoň na 70 %
- Vyučující: Mgr. Jiří Matela, M.A., Ph.D., juramatela@mail.muni.cz, konzultační hodiny v pondělí 16:00–17:00 (po předchozí domluvě)
- Základní literatura a zdroje:

Nový encyklopedický slovník češtiny online: <https://www.czechency.org/>

Černý, J. *Úvod do studia jazyka*. Olomouc: Rubico. 2008.

Mareš, P. *Úvod do lingvistiky a lingvistické bohemistiky*. Praha: Karolinum. 2014.

Čermák, F. *Jazyk a jazykověda*. Praha: Karolinum. 2011.

I. Jazykověda jako věda

Lingvistika (= jazykověda) je věda, která se zabývá studiem jazyka.

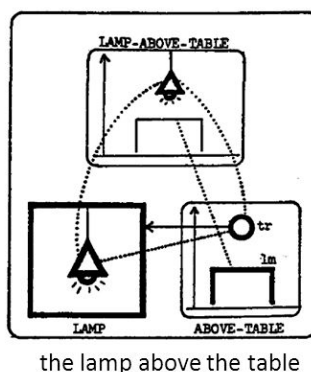
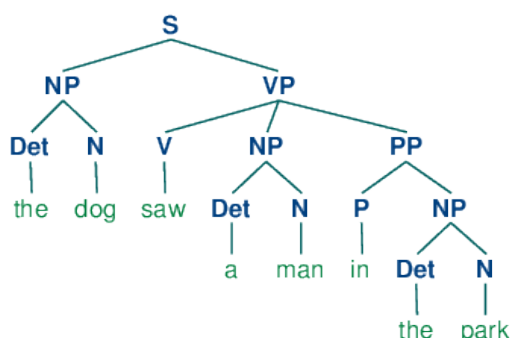
Věda vs. mýtus (v dějinách myšlení a poznání)

Základní východiska moderní vědy:

- Objekt
- Metoda

Věda nespočívá v hromadění poznatků, nýbrž v budování výkladů.

Vědecký model – výsledek vědeckého počínání

Kategorizace

- Hodnocení/srovnávání
- Schematizace
- Abstrakce

„Klasické“ pojetí kategorií (Aristotélēs)

vs.

Prototypové pojetí kategorií (E. Rosch, G. Lakoff)

Další četba: Coleman, L.; Kay, P. Prototype Semantics: The English Word *Lie*. In: *Language*, 1/57, pp. 26–44. 1981.

Lakoff, G. *Women, Fire and Dangerous Things. What Categories Reveal about the Mind*. Chicago: University of Chicago Press. 1987.

česky Lakoff, G. *Ženy, oheň a nebezpečné věci – Co kategorie vypovídají o naší mysli*. Praha: Triáda. 2006.

Syntagmatické a paradigmatické vztahy

A. Moderní lingvistika je zajímavá věda.

B. Moderní sociologie je zajímavá věda.

- Vztahy
- Funkce
- Systémy

Doporučená literatura:

Ochrana, F. *Metodologie vědy*. Praha: Karolinum. 2013.

Fajkus, B. *Filosofie a metodologie vědy*. Praha: Academia. 2005.

Hjelmslev, L. *O základech teorie jazyka*. Praha: Academia. 2016.